

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการลงทุน ของกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาแบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่รัฐบาลให้การสนับสนุน และกรณีที่รัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุน โดยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เภรัญญิก รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิต และจากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ทางวิชาการ หนังสือ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้การศึกษาครั้งนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนในรูปแบบของการวิเคราะห์ข้อมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period : PP) อัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (Internal Rate Of Return : IRR)

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของ วิสาหกิจชุมชน กลุ่ม ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เกิดการรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในชุมชนบ้านกร่าง ในด้านการลดต้นทุนด้านการเกษตรของคนในชุมชน โดยมุ่งหวังให้ชุมชนสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ดเพื่อใช้เองในชุมชน รวมทั้งสามารถจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนบ้านกร่าง โดยเริ่มก่อตั้งครั้งแรกในนามกลุ่มเกษตรกรทำนา มีจำนวนสมาชิก 887 คน จนเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2549 กลุ่มจึงได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ในนามของ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มได้รับการสนับสนุนทั้งด้านการเงิน และความรู้ จากกรมที่ดิน ในการผลิตและจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ซึ่งในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด วัตถุดิบอันได้แก่ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพกลุ่มสามารถดำเนินการผลิตได้เอง โดยใช้ผักตบชวาเป็นวัตถุดิบในการผลิตซึ่งเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายทางน้ำได้อีกทางหนึ่งด้วยเช่นกัน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนด้านการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ในกรณีที่ รัฐบาลให้การสนับสนุน

ต้นทุนในการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ต.บ้านกร่าง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก ในกรณีที่รัฐบาลให้การสนับสนุนแยกเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุน ซึ่งประกอบไปด้วย อุปกรณ์ในการผลิต ปีแรกเท่ากับ 104,400 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานปีแรกเท่ากับ 926,390.20 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายในการลงทุนตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปีที่ 5 เท่ากับ 108,800 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตั้งแต่ปีแรกจนถึงปีที่ 5 เท่ากับ 5,493,200.41 บาท

3. ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนด้านการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ในกรณีที่ รัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุน

ต้นทุนในการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ต.บ้านกร่าง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก ในกรณีที่รัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุนแยกเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุน ซึ่งประกอบไปด้วย ต้นทุนการซื้อที่ดิน การสร้างอาคาร และ อุปกรณ์ในการผลิต ปีแรกเท่ากับ 2,432,900 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานปีแรกเท่ากับ 1,178,390.20 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายในการลงทุนตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปีที่ 5 เท่ากับ 2,437,300 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตั้งแต่ปีแรกจนถึงปีที่ 5 เท่ากับ 6,753,200.41 บาท

4. ผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ในกรณีที่รัฐบาลให้ การสนับสนุน

ในการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ต.บ้านกร่าง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก ในกรณีที่รัฐบาลให้การสนับสนุนกลุ่มได้รับผลตอบแทนสุทธิในปีแรกเท่ากับ 951,609.80 บาท และผลตอบแทนสุทธิตั้งแต่ปีแรกถึงปีที่ 5 เท่ากับ 5,568,862.59 บาท มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของกระแสเงินสดรับสุทธิที่อัตราคิดลด (Discount Rate) ร้อยละ 6 เท่ากับ 4,849,253.03 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 1 เดือน 6 วัน และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (Internal Rate Of Return : IRR) มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 989.17 ซึ่งมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมประเภทวิสาหกิจชุมชน ประกาศ ณ เดือน ธันวาคม 2551 ของธนาคารออมสิน

5. ผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ในกรณีที่รัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุน

ในการลงทุนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ต.บ้านกร่าง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก ในกรณีที่รัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุน กลุ่มได้รับผลตอบแทนสุทธิในปีแรกเท่ากับ 699,609.80 บาท และผลตอบแทนสุทธิตั้งแต่ปีแรกถึงปีที่ 5 เท่ากับ 4,308,799.59 บาท มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของกระแสเงินสดรับสุทธิที่อัตราคิดลด (Discount Rate) ร้อยละ 6 เท่ากับ 2,134,813.35 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 2 ปี 9 เดือน 20 วัน และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (Internal Rate Of Return: IRR) มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 32.14 ซึ่งมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมประเภทวิสาหกิจชุมชน ประกาศ ณ เดือน ธันวาคม 2551 ของธนาคารออมสิน

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ต.บ้านกร่าง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก ทั้งกรณีที่รัฐบาลให้การสนับสนุน และ กรณีที่รัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุน พบว่าในการผลิตและจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพของกลุ่ม ซึ่งใช้วัตถุดิบในการผลิตจากท้องถิ่นและดำเนินกิจกรรมด้วยความร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิก ทำให้มีต้นทุนในการผลิตที่ไม่สูงมาก และให้ผลตอบแทนที่ดีจากราคาขายที่กลุ่มกำหนดขายให้กับสมาชิก ดังนั้น ถึงแม้ว่ากลุ่มจะไม่ได้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในเรื่องของเงินลงทุนครั้งแรก และหากกลุ่มตัดสินใจกู้เงินประเภทสินเชื่อสำหรับวิสาหกิจชุมชน ของธนาคารออมสิน ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 กลุ่มก็ยังมีผลตอบแทนที่ดี และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงสูงกว่าอัตราดอกเบี้ย

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหา

จากการที่ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ พบว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ต.บ้านกร่าง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก มีปัญหาด้านต่างๆ ดังนี้
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด ต.บ้านกร่าง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก ไม่มีพนักงานบัญชีเป็นของตนเองการบันทึกบัญชีได้มอบหมายให้เลขานุการ คือ นายปรีชา ศรีชัย บันทึกสมุดเงินสด ส่วนบัญชีย่อยต่าง ๆ ได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของทาง

ราชการช่วยในการบันทึกบัญชีให้ ผู้รับผิดชอบเก็บรักษาเงินสด กำหนดวงเงินสดเก็บรักษาวันละไม่เกิน 5,000 บาท ในรอบปีบัญชี การจัดทำบันทึกบัญชียังไม่เรียบร้อยและไม่เป็นปัจจุบัน

กลุ่มไม่ได้กำหนดระเบียบต่างๆ ขึ้นถือใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เช่น ระเบียบว่าด้วยการรับ – จ่าย และเก็บรักษาเงินสด ระเบียบว่าด้วยการจัดสรรผลกำไร การคืนปันผล ให้กับกลุ่มสมาชิก และระเบียบการเกี่ยวกับค่าตอบแทนคณะกรรมการที่เข้ามาทำหน้าที่บริหารงานกลุ่ม รวมถึงไม่ได้กำหนดแผนการดำเนินธุรกิจ และประมาณการรับรายจ่ายไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ด้านการบริหารงานทั่วไป

กลุ่มควรจัดหาผู้รับผิดชอบในการบันทึกบัญชี โดยควรจ้างพนักงานประจำ เพื่อทำการบันทึกบัญชีของกลุ่มให้ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อกลุ่มจะสามารถประมาณการยอดขายและจัดทำประมาณการทางการเงินได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง และควรจัดทำระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจด้านต่าง ๆ ขึ้นถือใช้ และคณะกรรมการกลุ่มต้องกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบโดยเคร่งครัด และควรจัดทำแนวทางในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผลและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ตลอดจนนำปัจจัยอื่น ๆ ตามสถานการณ์มาประกอบการพิจารณา เพื่อให้สามารถใช้แผนเป็นทิศทางในการบริหารงานและดำเนินงาน และใช้งบประมาณมาเป็นเครื่องมือในการบริหารทางการเงิน รวมทั้งควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้อยู่ภายในวงเงินงบประมาณที่กำหนด

2.2 ด้านการผลิต

กลุ่มควรมีการเพิ่มประเภทสินค้าที่จำหน่ายให้มีหลากหลายขนาดมากขึ้น และเพิ่มประเภทสินค้าให้หลากหลายขึ้น เช่นผลิต น้ำชีวภาพสำหรับเป็นสารพ่นฆ่าแมลง เป็นต้น เพื่อให้สามารถสนองความต้องการลูกค้าให้ครบถ้วน รวมทั้งควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกปลูกพืชที่ใช้สำหรับเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตปุ๋ย เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้กับสมาชิกไปพร้อมกัน

2.3 ด้านวัตถุดิบ

เนื่องจากกลุ่มอาศัยแหล่งวัตถุดิบจากธรรมชาติ ทำให้ในบางช่วงของการผลิตอาจขาดแคลนวัตถุดิบหลักได้ ดังนั้นกลุ่มควรจัดหาแหล่งวัตถุดิบที่สามารถป้อนวัตถุดิบให้กับการผลิตได้สม่ำเสมอ

ข้อจำกัดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ข้อมูลหลักได้มาจากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ผู้ผลิต เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมาไม่ได้มีการจดบันทึกข้อมูลทางการเงินไว้อย่างเป็นระบบ ประธานกลุ่มในฐานะหมอดินอาสาและผู้ควบคุมการผลิตจะใช้วิธีทำการบันทึกช่วยจำเท่านั้น ซึ่งข้อมูลบางประเภทที่ได้จากการประมาณการ โดยผู้ผลิตเองอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ เช่น ค่าไฟฟ้าและค่าน้ำมันรถ เป็นต้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องใช้การสังเกตและการประมาณการข้อมูลในบางส่วนเพิ่มเติม ซึ่งต้องอาศัยความระมัดระวังในเรื่องของความถูกต้องของข้อมูลเพื่อให้การวิเคราะห์ที่ได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้มีการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ประกอบการศึกษา